

10^e nieuwsbrief Beekdal de Kleine Dommel
50 jaar IVN Heeze-Leende 30 oktober 2020

Met 1880 waargenomen soorten in het projectgebied komt het getal 2000 verleidelijk in beeld. Zeker ook omdat er een verrassing uit een onverwachte hoek kwam, waarover verderop meer! Op het einde van deze maand hebben 152 waarnemers (11 nieuwelingen in oktober), inmiddels 6656 waarnemingen ingevoerd (waarvan 568 in oktober). In de afgelopen maand zijn 197 nieuwe soorten toegevoegd.

Aantal gevonden soorten van mei t/m eind oktober:

• Planten	304 - 327 – 369 - 378 - 382 - 389
• Nachtvlinders en micro's	115 - 236 – 264 - 329 - 334 - 350
• Paddenstoelen	59 - 61 - 68 - 68 - 76 - 216
• Kevers	85 – 117 – 132 – 169 - 175 - 183
• Mossen en korstmossen	29 - 29 - 29 - 90 - 123 - 124
• Vogels	05 - 108 - 110 - 110 - 111 - 111
• Vliegen en muggen	45 - 66 - 83 - 90 - 103 - 107
• Bijen, wespen en mieren	29 - 48 - 70 - 82 - 94 - 95
• Wantsen, cicaden en plantenluizen	24 - 34 - 45 - 58 - 64 - 70
• Geleedpotigen (overig)	35 - 44 - 46 - 48 - 61 - 64
• Insecten (overige)	14 - 34 - 36 - 37
• Libellen	26 - 32 - 32 - 33
• Dagvlinders	27 - 31 - 31 - 31
• Sprinkhanen en krekels	14 - 18 - 21 - 21
• Zoogdieren	17 - 17 - 17 - 17
• Vissen	12 - 14 - 14 - 14
• Reptielen en amfibieën	7 - 7 - 7 - 7
• Weekdieren	7 - 7 - 7 - 7
• Overige ongewervelden	3 - 3 - 3 - 3
• Algen, wieren en eencelligen	1 - 1 - 1 - 1

Terwijl diverse groepen tot stilstand zijn gekomen, is er ook beweging merkbaar. De paddenstoelen zijn geëxplodeerd en zijn van een 8^e plek naar de 3^e plek geklommen. Het is mogelijk dat ze de nachtvlinders en micro's in kunnen halen, al zullen ze daar veel werk voor moeten verrichten. En de vraag is natuurlijk of de nachtvlinders daar toe zullen laten. Laten we een rondje maken.

Planten

De parkeerplaats bij SBB is een plek die door ons vooroordeel (“daar is niets te zien”) vaak wordt overgeslagen. Dit vijfvingerkruid (foto Rolf Veenhuizen) werd er gevonden. De vijftallige bladeren zijn opvallend. Hoewel de plant algemeen en wijd verbreid is in Nederland, komt ze in de omgeving van Eindhoven minder vaak voor. De plant staat op vochtige plaatsen. Als je naar deze waarneming gaat op waarneming.nl en je klikt op “vijfvingerkruid” en vervolgens op “op/in” dan krijg je te zien welke andere soorten bijen/vlinders/wespen en muggen profijt hebben van dit plantje. Bijvoorbeeld de kleine

10^e nieuwsbrief Beekdal de Kleine Dommel 50 jaar IVN Heeze-Leende 30 oktober 2020

parelmoervlinder, de dwergwolzwever, de zilverschoonbolletjesgalwesp en *Fenela nigrita* (een bladwesp). Maar om die soorten te vinden is nog een hele uitdaging!

Nachtvlinders

De populierengouduil (foto Mark de Mooij) werd gevonden op het smeersel dat Mark en Paul aan hadden gebracht op 120 (!) bomen in het beekdal. Hun noeste arbeid (daar hebben ze ook nog 2 uur reizen voor over) werd beloond met deze prachtige en zeldzame soort. De populier is de waardplant voor de rups van de populierengouduil die van april tot juni de katjes eet. De rups vliegt van augustus tot en met oktober en overwintert als ei. Op internet kunt u allerlei recepten vinden voor het heerlijke smeersel waarop het hele jaar door nachtvlinders afkomen. Zelfs in de winter. Leuk om te ontdekken wat er in uw eigen tuin leeft!!! En zelfs het op naam brengen gaat met waarneming.nl steeds beter, al blijft eigen zoekwerk nodig!

Paddenstoelen

De paddenstoelen zijn afgelopen maand uit hun dak gegaan. Van groot tot klein, van somber tot kleurrijk, van droog tot nat: werkelijk alle varianten zijn te vinden. En een groot voordeel van kijken en fotograferen: je hoeft niet bang te zijn dat ze opraken. Al blijft voorzichtigheid wel geboden om in je enthousiasme geen paddenstoelen plat te trappen die op uitkomen staan! Deze gekraagde aardster (foto Ko Dousma) werd niet gezien door 4 andere waarnemers die op dezelfde plek en op dezelfde dag op zoek waren. Dat is de kracht van veel waarnemers.

Deze gewone krulzoom (Foto Ton en Karin Hermans) werd op naam gebracht (er zijn 4 soorten) door met een antipriekstift (ammonia) een streep op de hoed te zetten. De hoed kleurt bij deze soort op die plek vervolgens groen.

Zo is er ook een manier om de vissige eikenrussula (foto Ton en Karin Hermans) te herkennen. Door met een amethyststeentje (FeSO_4 ijzersulfaat) over een stukje steel te wrijven kleurt de witte steel grijsgroen. Zijn aanwezigheid samen met russula's, amanieten, ridderzwammen, melkzwammen en de aardappelbovist wijst op een goede biokwaliteit van een bos waar ook eiken staan. De vissige eikenrussula doet zijn naam eer aan, hij ruikt naar rotte vis.

Vliegen en muggen

Deze afvalvlieg *Neoleria ruficeps* (foto Hans Teeven) op een boleet is hard aan het werk. Als opruimer van paddenstoelen, uitwerpselen, rottend organisch materiaal enz. draagt zij, of haar larven, bij aan een gesloten voedselkringloop in de natuur. Veel vliegen, kevers, slakken,

10^e nieuwsbrief Beekdal de Kleine Dommel 50 jaar IVN Heeze-Leende 30 oktober 2020

mijten en springstaarten leven op en rond de paddenstoelen. Door ze te fotograferen kan de relatie tussen beide vastgelegd worden.

Weekdieren

Voor determinatie van slakken, hierbij een tip van Michael Inden (validator bij waarneming.nl): "Om naaktslakken goed te kunnen determineren heb je foto's nodig van: de rechter zijkant i.v.m. de ligging van de ademopening, de onderzijde i.v.m. de kleur en foto's van de hele slak, liefst in kruipende toestand. Zie je opvallende of afwijkende details? Graag detailfoto's! (b.v. van de rand van de voetzool of van tekenen van ziekte). Een indicatie van de lengte van de slak kan ook heel bruikbaar zijn. Bij sommige naaktslakken is de kleur van het huidslim bij verstoring ook een indicatie voor met welke soort we te maken hebben". Ten slotte kan informatie over de aard van de vindplaats ook nuttig zijn.

Wantsen, cicaden en plantenluizen

De wantsen, op de foto van John Cox een weegbreeschildwants, zijn met 70 soorten vertegenwoordigd in de soortenlijst van het beekdal. Dat zijn er veel. Mooi om te bedenken hoe groot de biodiversiteit is, want in Nederland komen 641 soorten voor. De weegbreeschildwants is niet algemeen en vooral te vinden in Oost-Nederland.

Algen, wieren en eencelligen

Een groep die nog niet ter sprake is gekomen is die van algen, wieren en eencelligen. Han Monteiro, Plonie van Campen, Joost van de Sande (specialist watervlooiën) en Harrie Nouwen (specialist algen, diatomeeën en eencellige dieren) zorgden voor een grote verrassing. Met hun werk wisten ze 50 soorten op naam te brengen die in het water van de kleine Dommel (brug Dommel), de visvijver en de Kasteelgracht leven. De watermonsters zijn op 18 augustus genomen. De komende weken zullen we proberen ook deze waarnemingen in waarneming.nl op te nemen.

Bodemdieren

Bodemdieren blijven blijkbaar een onaantrekkelijk onderwerp. Jammer, voor een gezonde bodem zijn bodemdieren, schimmels en bacteriën onontbeerlijk. Gaat u de volgende keer erop uit? Neem een schepje en een zakje mee, wroet her en der in en op de grond en verzamel dat in zakjes. Dan kunt u uw vangst met een loep thuis op uw gemak bekijken terwijl buiten (hopelijk) de regen valt. Een wereld gaat voor u open en u kunt ons wijzer maken!

De jubileumwerkgroep wenst iedereen nog veel coronavrije wandelingen toe in het Beekdal. En hoewel 2000 soorten niet het streven was (dat was 1000) mogen we het als een heerlijke uitdaging in de coronatijd zien om die score op het bord te zetten in de komende twee maanden. Veel succes!